

Tilbage til fremtidsperspekt

Tilbageblik: At det er svært at spå – og især om fremtiden – viser en række bud på virkeligheden i 2010, som medarbejdere i ToldSkat gav ved udgangen af 1999.

Årsskiftet 1999-2000. Selvom eksperter forklarede, at det store årtusindskifte først ville være året efter, var det mentale årsskifte i fuld gang. Ligesom der blev kigget dybt i champagneglassene, da nytårsklokkerne kimedede, var 1999 derfor også blevet brugt flittigt til at kigge dybt i krystalkuglen for om muligt at forudse, hvad fremtiden ville bringe. Om ikke andet så i hvert fald i det første tiår af det nye årtusinde.

Der blev flittigt givet bud på, hvad de kommende år ville bringe – og flere "2010-projek-

ter" blev sat i søen med allehånde tanker om, hvordan stort og småt ville se ud i 2010.

ToldSkat som det hed dengang, satte et stort og omfattende analysearbejde i gang, hvor der blev opstillet en række scenarier for, i hvilke retninger udviklingen kunne gå. Resultatet var tykke rapporter – som dog ikke fik lov til at samle støv ret længe, inden scenarierne var overhalet indenom at Strukturkommissionens arbejde med en ny opgavefordeling i den offentlige sektor. Noget, der som bekendt gav grundlaget for beslutningen om at samle ToldSkat og de kommunale skatte- og inkassoformålinger til SKAT.

Også i Dansk Told & Skat havde vi et – om end beskedent – 2010-projekt. I nummer 1/2000 samlede vi en række artikler, der satte

Af Ole Pedersen - op@dts.dk

Fotomontage: fag/press/Mikael Hjelte

give noget, der minder om et helt præcist bud.

Den dygtig, heldige – eller måske durkdrevne – var Jens Broberg, som dengang var formand for Dansk Told & Skatteforbunds Chefkreds.

”Lad mig starte med at slå fast, at påskedag falder på den 4. april. Et faktum som selv finansministeren og departementschefen ikke har magt til at ændre”, lød Jens Brobergs bud – og heri fik han ganske ret!

Det helt gennemgående er, at ingen gav et konkret bud på det, der i virkeligheden kom til at ske med etableringen af SKAT. Det stod nok alligevel som alt for usandsynligt der i slutningen af 1999! De få, der kantede emnet, pegede nærmere på en sammenlægning af de kommunale forvaltninger, så større kommunale enheder ville komme til at betyde en langt større konkurrence for ToldSkat omkring løsning af opgaverne.

Mindre konkurrence end forudset

Konkurrence om opgaven var i det hele taget et nogenlunde gennemgående træk i mange bud. Man forudså, at ToldSkat i langt højere grad ville skulle til at konkurrere om opgaverne – både dem, der var i forvejen, og hvis der skulle nye til.

Om den spådom er blevet til virkelighed – tjah, det er vel lidt, som man ser det. En kendsgerning er det i hvert fald, at der er sket ændringer – også hvis man tager udgangspunkt i den samlede mængde opgaver, som i 1999 lå i ToldSkat og de kommunale forvaltninger.

ToldSkat mistede virksomhedsregistreringen til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. I noget, der vel nærmest kan betegnes som et speget politisk spil – og efter en analyseproces, det var mere end vanskeligt at se hoved og hale i.

Men det korte af det lange var, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen mente at kunne doku-mentere, at de kunne løse opgaven med færre ressourcer – og så blev den flyttet. Uagtet hvad der dermed blev mistet i faglig sammenhæng til opgaverne i ToldSkat.

Den anden vej gik det med motorregistret og nummerpladerne, som flyttede fra politiet til SKAT. Her var baggrunden nærmere, at SKAT tilbød en it-baseret løsning, der ville sende politiets model med skrivemaskiner og

“

Det helt gennemgående er, at ingen gav et konkret bud på det, der i virkeligheden kom til at ske med etableringen af SKAT. Det stod nok alligevel som alt for usandsynligt der i slutningen af 1999!

”

fokus på udviklingstendenser – og krydret det med en række medarbejders bud på, hvordan arbejdspladsen ville se ud i 2010.

Nu hvor 2010 er løbet ud, vil vi derfor prøve at se lidt i bakspejlet. Hvordan lød budene dengang – og hvordan gik det så.

Ingen forudså SKAT

Det var Storm P, der sagde, at det er svært at spå – og især om fremtiden. Det må man bestemt også sande, når man i dag kigger tilbage på de bud, der kom.

Ingen kan siges samlet at have ramt plet i deres forskud på fremtiden. Få skød helt ved siden af, nogle ramte flige af, hvordan det i virkeligheden gik – mens kun én var i stand til at

Fotomontage: fag press/Mikael Hjuler

“

ToldSkat vil se meget anderledes ud; der vil helt sikkert være nogle opgaver, som er forsvundet, og der kan være kommet nye til.

”

gennemslagsblanketter på museum. At denne it-løsning så endnu ikke er på plads – her flere år efter, den for længst skulle være taget i brug – det er en ganske anden sag.

Bortset fra det har årtiet ikke budt på de store ”opgavekonkurrencer”. Kun var SKAT længe med i spillet om håndtering af opgaven med ”objektiv sagsbehandling” fra det sociale område i kommunerne. Til sidst var det dog ATP, der løb af med sejren i foråret 2010.

En af dem, der virkelig ramte plet, var Per Andreasen, som dengang var fuldmægtig under uddannelse i Told- og Skattestyrelsen.

”ToldSkat vil se meget anderledes ud; der vil helt sikkert være nogle opgaver, som er forsvundet, og der kan være kommet nye til.”

Lofts spådomme

Én ting er uændret siden 1999: Departementschefen hedder både dengang og nu Peter Loft – og han blev da også bedt om et bud på virksomheden i 2010.

Han indledte med at understrege, at det ikke var uden en vis portion frygt, at han forsøgte sig som spåmand – og pegede på, at alene den udvikling, der var sket i det forgangne tiår fra 1989 til 1999, burde mane til besindighed.

Peter Loft pegede dog på, at kravene i 2010 ikke ville være mindre end i 1999 – og heri fik han jo faktisk ganske ret, skønt der blev ændret på både krav og forudsætninger nogle gange undervejs.

”Der vil blive lagt stadig mere vægt på effektivitet, på service, på kvalitet og på gennemsigtighed i opgaveløsningen”, fremhævede departementschefen – og mente i forbindelse med fokuseringen på kvalitet i arbejdet, at det ville forudsætte en yderligere specialisering af medarbejderstaben og øge behovet for uddannelse og i særdeleshed målrettet efteruddannelse.

Med hensyn til kvalitet og uddannelse bragte 2010 med fokus på faglighed og bl.a. etablering af Diplom i skat vel egentlig virkeligheden et godt skridt nærmere på forudsigelsen. Efter det på netop disse området måske havde knebet lidt siden etableringen af SKAT i 2005.

Peter Loft pegede også på en stigende fokusering på grænseoverskridende organiseret økonomisk kriminalitet – og på det område kan man vist også godt konkludere, at han kommer

meget godt i hus med sin ”spådom”.

”Heller ikke de næste ti år bliver derfor lette, hvis mine antagelser holder stik. Men med erfaringerne fra de seneste ti år in mente, er jeg særdeles fortrøstningsfuld med hensyn til ToldSkat’s evner og muligheder for at indfri forventningerne”, sluttede Peter Loft. Og det holdt vel også meget godt stik – alt i alt.

Johnnys bud på økokrim

Frantz Howitz, som var told- og skattedirektør i 1999, fik naturligvis også lejlighed til at give sit bud på fremtiden. Med henvisning til, at ToldSkat havde nedsat en gruppe, der skulle se på fremtidsperspektiverne – det tidligere omtalte ”2010-projekt” – holdt direktøren sig til de helt store linier, hvor han bl.a. kom ind på globaliseringen og konkurrenceelementet.

”Mange spørgsmål men intet svar i denne omgang. Svarene vil jeg reservere til den styregruppe om ToldSkat’s fremtidige kompetencer”, fastslog Howitz – som dog løftede sløret for, at han mente, at kompetence, fleksibilitet og evnen til at vinde udbud vil være afgørende parametre.

Nogle af de samme tangenter spillede Johnny Schaadt Hansen, som dengang var regionschef i Korsør, på i sit bud.

Som et af de konkrete eksempler, han gav, pegede Johnny Schaadt Hansen på en fortsat stigning i de sagstyper, der har karakter af økonomisk kriminalitet – det ukontrollerede penge- og arbejdsmarked. Han peger også på de ”momskarruseller”, der for nyligt var kommet fokus på i 1999 i kølvandet af selskabstømmer-sagerne.

”De naive sjæle, som tror, at der er sat en stopper for den slags kriminalitet, kan efter min mening godt revidere opfattelsen. Vi vil også i fremtiden se sager, hvor kreativiteten er stor, og hvor sager som kategoriseres som økonomisk kriminalitet vil være et naturligt udgangspunkt”, var Johnny Hansens bud – og han forudskikkede derved næsten, at han her godt 11 år senere ville være skattedirektør med ansvaret for bekæmpelsen af den økonomiske kriminalitet.

Hvorfor ikke...

Fremtid: Udviklingen er jo ikke gået i stå, selvom 2010 nu er passeret. Her er nogle spredte tanker omkring, hvad man f.eks. kunne overveje.

It og organisationsændringer

Jan Lauridsen, som var formand for den Specialistkreds, der dengang var i Dansk Told & Skatteforbund, så nogle af de krav til kunde-betjening – bl.a. med anvendelse af it – som er virkeligheden i SKAT i dag.

”Tiden, tidspunkterne og grænserne for, hvor ting sker, bliver betydelig mere flydende, tilsvarende vil arbejdstiden og arbejdsstedet ændre sig i retning af hjemme- eller fleksible arbejdssteder”, lød det fra Jan Lauridsen.

Eva Sørensen, som dengang var assistent i Holstebro, pegede også på udviklingen omkring kommunikation og it – og forudså bl.a., at meget af kommunikationen med omverdenen ville foregå via internettet – og at lovstof ikke længere ville blive udsendt i papirformat men være tilgængelig via internettet.

”Organisationsmæssigt tror jeg, at der bliver lavet meget om! Dermed mener jeg, at der formentlig bliver mere centralisering af arbejdsopgaverne. Der vil sikkert blive færre og større regioner, ligesom vi kender det i dag på toldområdet”, var Eva Sørensens bud.

Daværende næstformand i Dansk Told & Skatteforbund Holger Dyhrberg Sørensen gav et visionært bud, der hævdede sig op – og blandt forudså, at arbejdsgiverne ville opgive ledelsesretten. Noget, der bestemt ikke er sket – i dag bliver den måske endda opfattet endnu mere håndfast i SKAT, end den gjorde i ToldSkat ved årtusindskiftet.

Og så gav Holger et klart signal omkring de organisationsændringer, som allerede dengang var hyppige.

”Hvis Skatteministeriet repeterer organisatoriske ændringer i ToldSkat, vil det første gang blive en tragedie, og anden gang en farce.”

Vi lader billedet stå et øjeblik – og undlader så i øvrigt at give et bud på, hvor langt vi er nået i rækken...

At give et kvalificeret bud på fremtiden – mere end i løsevne småbidder – er så godt som umuligt. Det skulle artiklen om tilbageblik til de bud, der blev givet i 1999, være et godt eksempel på.

Det ændrer dog ikke ved, at det altid kan være sjovt at ”lege lidt med fremtiden” – og måske stille nogle af de ”dumme spørgsmål” om, hvorfor tingene nu også er, som de er. Om der ikke kunne være en god grund til at ændre dem.

- Hvorfor ikke give SKAT beføjelser tilsvarende politi og anklagemyndighed til sager omkring økonomisk kriminalitet, så SKAT kunne få et langt bedre værktøj til at gøre noget ved det hav af sager om økonomisk kriminalitet, som politiet slet ikke har de nødvendige ressourcer – eller måske de nødvendige kompetencer og derfor den nødvendige interesse – til at gå ind i.

- Hvorfor ikke flytte en række virksomheds- og selskabsrettede opgaver fra Erhvervs- og Selskabsstyrelsen til SKAT, så SKAT blev den samlende myndighed på erhvervsområdet. Ikke blot CVR og virksomhedsregistreringen, som for snart ti år siden, røg den anden vej – men også en række andre myndighedsopgaver omkring virksomheder og selskaber for derved at skabe en langt bedre sammenhæng og helhedsorienteret opgaveløsning.

- Hvorfor ikke placere CPR-registret og folkeregistreringen i SKAT, som i forvejen har alle borgere som ”kunder” i systemet. Borgerbetjeningen kunne fastholdes i de kommunale borgerbutikker, men driften kunne rationaliseres ved at samle opgaven og systemerne i SKAT, som det i forvejen er tilfældet i f.eks. Sverige og Norge.

- Hvorfor ikke i endnu højere grad end i dag lade SKAT være et servicetilbud til virksomheder omkring hjælp med ”offentligt bøvl” og tilbyde løsning af opgaver f.eks. i forbindelse med indberetning af oplysninger til offentlige systemer.

- Hvorfor ikke se på klagestrukturen med ankenævn og Landsskatteret og etablere en enstrengt, regional forankret struktur på området med bevarelse af lægmandselementet. Eventuelt kombineret med en særdomstol på skatteområdet, som kunne være en kvalificeret 1. instans i alle skatte- og afgiftssager.

- Hvorfor ikke give tolderne beføjelser til at løse flere opgaver i forbindelse med deres stikprøvekontroller ved grænserne. Det kunne f.eks. være alkoholkontrol af chauffører, som det allerede i dag er kendt i Sverige – men også opgaver omkring illegal indvandring.

- Hvorfor ikke allerede nu få etableret en professionsbacheloruddannelse rettet mod SKAT (og gerne også revisionsbranchen) i det offentlige uddannelses-system, så der kan sikres direkte rekruttering ad denne kanal, når der igen er mulighed for det.

- Hvorfor ikke igen bruge tjenestemandsansættelsen som ansættelsesform for alle i SKAT, som udfører myndigheds- og indsatsopgaver. Når Fiskerikontrollen kan benytte tjenestemandsansættelsen til deres kontrollører, hvorfor kan SKAT så ikke, når SKATs medarbejdere i høj grad også løser en myndighedsopgave, når de f.eks. er ude på aktioner.

- Hvorfor ikke se på en ledelsesstruktur i SKAT, hvor lederne bruger mere tid på landevejene end på at være i nærheden af de medarbejdere, som skal ledes og motiveres til at løse opgaverne – og genindføre en leder i de enkelte huse, som kan indfri det helt naturlige behov for en synlig chef, mange har.

Ja, sådan er der så mange ting, man kan sætte spørgsmål omkring. Men hvordan det ser ud i 2020 – eller gerne før – skal vi undlade at give et bud på.

ole